

Pacta sunt servanda v recentním soukromém právu

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá problematikou projevu zásady *pacta sunt servanda* v platném českém občanském právu. Po vysvětlení historických souvislostí a stručného popisu vývoje soukromého práva na území České republiky se první kapitola zabývá též potvrzením zásady *pacta sunt servanda* v rozhodovací praxi Ústavního soudu po r. 1990.

Druhá kapitola je věnována rozboru přirozenoprávní podstaty platného občanského zákoníku a základním zásadám soukromého práva, z nichž občanský zákoník vychází a mezi které je zásada *pacta sunt servanda* rovněž řazena.

Ve třetí kapitole se práce zabývá problematikou projevu zásady „smlouvy se mají dodržovat a daný slib zavazuje“ v jednotlivých ustanoveních občanského zákoníku. Autonomie smluvní vůle je základní podstatou soukromého práva, a jejím projevem je svobodné právo se rozhodnout, zda účastník smlouvu uzavře, s kým ji uzavře a jaký bude mít smlouva obsah. Projevem zásady „daný slib zavazuje“ může být jak odpovědnost za škodu v rámci předmluvního jednání (*culpa in contrahendo*), tak i vázanost předloženým návrhem na uzavření smlouvy – ofertou. Závazný slib může mít i podobu jednostranného závazného jednání, typicky v případě veřejného příslibu odměny nebo slibu odškodnění. Jednostranným závazným jednáním je i finanční záruka (na rozdíl od ručení). Princip *pacta sunt servanda* nachází svůj odraz i v právní úpravě změny smlouvy, kdy je zásadně vyžadován souhlas obou účastníků, a to ať jde o změnu smluvních stran (s výjimkou postoupení pohledávky) nebo změnu obsahu smlouvy. Projevem zásady *pacta sunt servanda* je pak též zánik závazku zásadně splněním – naopak právní úprava zániku nesplněného závazku ve své podstatě tento princip prolamuje, a to zejména v případě kolize se zásadou *rebus sic stantibus*. Další část třetí kapitoly pojednává o slibu v dědickém právu a zabývá se především problematikou dědické smlouvy. Do třetí kapitoly je zařazeno též vysvětlení zásady *neminem leadere* jako zásady omezující

autonomii smluvní vůle. V závěru třetí kapitoly se práce zabývá rozbořem zdanění finančních náhrad z majetkového vyrovnání státu s církvemi a náboženskými společnostmi, to především hodnocením, zda stát tímto zákonem porušil zásadu legitimního očekávání i zásadu *pacta sunt servanda*.

Ve čtvrté části se práce zabývá komparací právní úpravy zásady *pacta sunt servanda* v německém právním systému (kontinentálním) a britském systému *common law*.

V páté části jsou předestřeny úvahy *de lege ferenda*, a to s cílem posílit zásadu *pacta sunt servanda* v protíváze k nepoctivému jednání dlužníků, které např. podporuje poslední novela insolvenčního zákona.

Poslední část práce shrnuje celkové závěry a vyslovuje se pro posílení zásady *pacta sunt servanda* v soukromém právu.

Klíčová slova: (3 klíčová slova v čj)

Občanské právo hmotné

Obligace

Smlouvy